

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין פ"ט צ"ה | שבת פרשת ויקהל | ט"ז אדר תשפ"ה (16-22 מרץ 2025)
Seder Nezikin | Masechet Sanhedrin 89-95 | Shabbat Parashat VaYakhel | 16-22 Adar (March 16-22)

הלימוד להצלחת חיילי צה"ל, רפואת הפצועים והשבת כל אחינו לכיתם בכיטחון

This learning is dedicated to the success of IDF soldiers, the healing of the injured, and the safe return of all our brothers and sisters to their homes.

אחינו כל בית ישראל
הנתונים בצרה ובשביה
העוקדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
ויציאם מצרה לרוחה
ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

*Our brethren, from among the entire Jewish People
who are in distress and captivity,
whether they be on the sea or dry land,
May God have mercy on them,
and bring them from distress to comfort,
and from darkness to light,
and from slavery to redemption,
now, swiftly, and soon.
And let us say: Amen.*

Daf 89: THE BINDING OF YITZCHAK

דף פ"ט: עקדת יצחק

The Torah portion about the binding of *Yitzchak* opens with the verse: "And it came to pass **after these things** and God tested Avraham..."

The Talmud questions what was meant by the phrase "after these things" – i.e., after which things? The Talmud tells us that *Avraham Avinu* hosted a large *seudah* (feast) after *Yitzchak* was born. Satan came to testify before the God, stating: "*Avraham Avinu* is making a huge *seudah* and he did not offer any *korban* to you; not even one baby bird!" God replied: "Do not blame *Avraham*, as he made the *seudah* entirely out of joy over the birth of *Yitzchak*. However, even so, if I was to tell *Avraham* to sacrifice *Yitzchak*, he would unquestioningly place his son on the altar." **It was for these reasons that God tested Avraham, instructing him to sacrifice Yitzchak.**

כשהתורה מתחילה לספר על עקדת יצחק היא פותחת בפסוק: "ויהי אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם..."
בדף זה התלמוד מסביר מה הכוונה "אחר הדברים האלה" - אחר אילו דברים? מסופר בתלמוד שאברהם אבינו עשה סעודה גדולה כשנולד יצחק. בא השטן וקטרג לפני הקב"ה: "אברהם עושה סעודה כה גדולה והוא לא הקריב כל קורבן לפניך, אפילו לא גוזל אחד!". אמר הקב"ה לשטן: "אל תקטרג על אברהם שהרי את הסעודה כולה הוא עושה לרגל שמחתו ביצחק, ואפילו אם אומר לו להקריב את יצחק, הוא יעלה אותו לקורבן". מפני הדברים האלה ניסה הקב"ה את אברהם ואמר לו לעקוד את יצחק.

Rabbi Levi gave a different explanation, suggesting that *Yishmael* boasted in front of *Yitzchak* that he consented to being circumcised at age 13, when he was no longer a minor. To which *Yitzchak* replied: "What are you boasting about? If I were called upon to give my entire body to God, I would gladly do so." **After this exchange between Yitzchak and Yishmael, God instructed Avraham to sacrifice Yitzchak.**

רבי לוי הסביר זאת באופן אחר: ישמעאל התפאר לפני יצחק שהוא נימול בגיל שלוש עשרה שנה כשכבר היה גדול והוא הסכים לכה. אמר לו יצחק: "מה אתה מתפאר? אם אצטרף למסור את כל גופי להקב"ה, אני אמסור בשמחה" - אחר הדברים הללו שבין יצחק לישמעאל, הקב"ה הורה לאברהם לעקוד את יצחק.

Daf 90: PORTION OF THE WORLD TO COME

דף צ"ז: חלק לעולם הבא

The 11th *perek* (chapter) of *Masechet Sanhedrin* is called "*Chelek*" (a portion) and it deals mainly with agaddic stories regarding the days of the Messiah, resurrection of the dead, and *Olam HaBa* (the world to come). The beginning of *Perek Chelek* states that, as a rule, every person in *Am Yisrael* has a place in *Olam HaBa* — even criminals — with several exceptions: e.g., one who denies the Torah was given from Heaven; one who denies a future resurrection of the dead; one who does not believe in God. The *Mishnah* lists specific people who were denied a portion of *Olam HaBa*. *Yeravam Ben Nevat*, who sinned and caused *Am Yisrael* to sin through *Avodah Zarah* (idol worship) and *Bilaam ben Be'or*, who despite the fact that righteous Gentiles also having a place in *Olam HaBa* and that he was a prophet, lost his place in the afterlife because of his evil deeds.

הפרק האחד עשר של מסכת סנהדרין מכונה "חלק" והוא עוסק בעיקר בדברי אגדה מעניני ימות המשיח, תחיית המתים והעולם הבא. בתחילת הפרק נאמר שבדרך כלל לכל אדם מישראל יש חלק לעולם הבא, אפילו לרשעים, פרט לאנשים אחדים: הכופר בקרה שהתורה ניתנה מן השמים, הכופר בתחיית המתים, מי שאינו מאמין בה', ועוד. המשנה מפרטת אנשים מסוימים שאין להם חלק לעולם הבא, ביניהם: ירבעם בן נבט - שחטא והחטיא את עם ישראל בעבודה זרה, ובלעם בן בעור - שאף על פי שגם לחסידי אומות העולם יש חלק לעולם הבא, ובלעם היה נביא, מכל מקום מאחר שהיה רשע אין לו חלק לעולם הבא

Daf 91: ALEXANDER OF MACEDON & GEVIHA BEN PESISSA דף צ"א: אלכסנדר מוקדון וגביהא בן פסיסא

More than 2,300 years ago, in the early Second Temple period, a powerful king and military leader named Alexander arose in Macedonia. He was known as both **“Alexander of Macedon”** and **“Alexander the Great.”** In his wars, Alexander conquered vast portions of the world and established a mighty empire. Alexander is considered responsible for spreading Greek culture throughout the world. **The Talmud relates how in those days there were nations who claimed ownership over Eretz Yisrael. A wise man named Geviha Ben Pesissa represented the Jewish People at a trial in front of King Alexander. His claims and the proof he provided led to a victory for Am Yisrael.**

לפני יותר מ-2,300 שנים, בתחילת תקופת בית המקדש השני, קם במקדוניה מלך ומצביא אדיר בשם אלכסנדר שנועד בכינוי **“אלכסנדר מוקדון”** או **“אלכסנדר הגדול”**. אלכסנדר כבש במלחמותיו חלקים נרחבים מן העולם והקים אימפריה אדירה. אלכסנדר הוא זה שלמעשה הפיץ את התרבות היוונית בעולם. התלמוד מספר כי באותם הימים היו עמים שתבעו בעלות על ארץ ישראל, וחכם בשם גביהא בן פסיסא הלך לעמוד איתם למשפט בפני המלך אלכסנדר. טענותיו והוכחותיו הביאו לזכיית עם ישראל במשפט.

In another case, the Egyptians claimed was that *Am Yisrael* owed them significant sums of money dating back to when *B'nai Yisrael* left Egypt. They purportedly borrowed silver and gold utensils from their neighbors and never returned them. The Egyptians argued that the Jews were required to repay this debt. **Geviha Ben Pesissa countered the Egyptian claim stating, “First, you must pay the salaries due to every member of B'nai Yisrael for the years they were enslaved in Egypt.”** To this, the Egyptians had no reply and chose instead to retreat.

פעם אחרת טענו המצרים בפני אלכסנדר שמיגיע להם מעם ישראל סכום עצום, כי כשבני ישראל יצאו ממצרים הם שאלו משכניהם כלי כסף וכלי זהב, וכידוע הם מעולם לא החזירו את הכלים השאלוים. עתה טענו המצרים כי על היהודים להחזיר את החוב. טען גביהא בן פסיסא: **שלמו תחילה אתם את שכר העבודה של כל בני ישראל במשך כל שנות שעבוד מצרים... המצרים לא מצאו מה לענות וברחו.**

Daf 92: VISION OF THE VALLEY OF DRY BONES

דף צ"ב: חזון העצמות היבשות

This *daf* focuses mostly on the subject of *Techiyat HaMeitim* (revival of the dead) and cites various *p'sukim* (verses) in the *TaNakh* that contain hints to the concept of *Techiyat HaMeitim*. Among the cited sources, the Talmud references Ezekiel's prophesy, known as the **“Vision of the Valley of the Dry Bones,”** in which God commands the prophet Ezekiel to go to a valley filled with the bones of people who were killed and who would be resurrected according to God's word.

Who were these dead people? According to the opinion of Rav, **they were the descendants of Ephraim, who mistakenly calculated the time of the end of the Egyptian enslavement, thinking the redemption had arrived before the appointed time. They rebelled against the Egyptians, fled Egypt and were all killed in the desert.** Some say that afterward, those who died remained alive and moved on to *Eretz Yisrael* — Rabbi *Yehudah Ben Bateira* attested in the *Beit Midrash* that he was one of their descendants. It is customary to publicly read this prophecy on the Shabbat during *Pesach*. *Rav Hai Gaon* suggested that the reason for this custom is the expectation for *Techiyat HaMeitim* to take place in the month of *Nissan*.

בדף זה מרבה התלמוד לעסוק בתחית המתים ומביא מקראות אחדות מן הפסוק בהן נרמזת תחית המתים.

בין היתר עוסק התלמוד בנבואה מספר יחזקאל המכונה **“חזון העצמות היבשות”**; ה' ציפה את יחזקאל הנביא ללכת לבקעה שהיתה מלאה עצמות של אנשים הרוגים והוא החיה אותם על פי ה'

מי היו אותם מתים? לפי דעת רב - אלה היו בני אפרים שבעת שעבוד מצרים טעו בחשבון גלות מצרים וחשבו שהגיעה עת הגאולה, ומרדו במצרים וברחו ממצרים וכולם נהרגו במדבר. יש אומרים כי אחר כך המתים הללו נותרו בחיים ועלו לארץ ישראל - רבי יהודה בן בתירא העיד בבית המדרש שהוא מבני בנייהם.

Daf 93: BAR KOCHBA

The Jews rebelled against the Romans approximately 62 years after the destruction of the Second *Beit HaMikdash*. This revolt was known as the “Bar Kochba Rebellion,” named after Shimon Bar Kochba (son of the star), who was the rebellion’s leader. At first, the rebellion succeeded. As a result, Bar Kochba ruled over large portions of *Eretz Yisrael* for two-and-a-half years. *Chazal* tell us that *Shimon Bar Kochba* portrayed himself as a “messiah” or savior. However, once *Chazal* investigated and found *Bar Kochba* was not the messiah, they stopped supporting him. In the end, the revolt failed. In the course of the war, many Jews were killed. Extensive areas of *Eretz Yisrael* were deserted, without any inhabitants.

Following the rebellion, the Romans continued to issue cruel decrees, with even greater vigor, against the Jews of *Eretz Yisrael*. It should be noted that the name “Bar Kochba” is never mentioned in the Talmud. Rather, he is referred to as “Bar Kozeiva” or “Bar Kuzva”. In our times, letters were found with *Bar Kochba*’s signature, and the name signed on them is “*Bar Kusva*”. In the book “*Me’or Eynayim*” it says that *Shimon* was nicknamed “*Bar Kochba*” when he was thought to be the hero, or even messiah. However, once it became clear he was a false messiah, he was nicknamed “*Bar Kozeiva*” (son of the deceit) as an expression of disappointment.

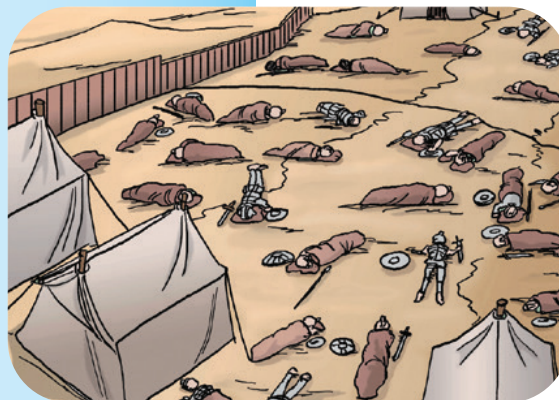
כשישים ושנים שנה לאחר חורבן בית המקדש השני מרדו היהודים ברומאים. מרד זו מכונה “מרד בר כוכבא” על שם שמעון בר כוכבא שהנהיג את המרד. בהתחלה הצליח המרד ובעקבותיו מלך בר כוכבא במשך כשנתיים וחצי על חלקים נרחבים מארץ ישראל. בסופו של דבר נחל המרד כישלון ובמהלך המלחמה נהרגו יהודים רבים עד שחלקים נרחבים בארץ ישראל נותרו שוממים מאין יושב. בעקבות המרד הוסיפו הרומאים לגזור גזרות אכזריות, ביתר שאת, על יהודי ארץ ישראל

השם “בר כוכבא” אינו נזכר בתלמוד אלא הוא מכונה בה “בר כוזיבא” או “בר כוזבא”. בימינו נמצאו מכתבים חתומים בחתימת בר כוכבא והשם החתום בהם הוא “בר כוסבא”. בספר “מאור עינים” נאמר שתחילה כינהו בר כוכבא - כשחשבו שהוא המשיח, אולם כשהתברר שהוא משיח שקר כינהו “בר כוזיבא” מלשון אכזבה.

Daf 94: HIZKIYAHU, SANCHERIB, AND RAVSHAKEH

In the times of King Hizkiyahu, the Assyrian King *Sancherib* besieged Jerusalem with a massive army ready for war. Hizkiyahu attempted to appease *Sancherib* with gifts and more, but nothing helped. Before the start of the battle, *Sancherib* sent one of his servants, named *Ravshakeh*, to address the residents of Jerusalem and discourage them from fighting. However, he cursed and abused God’s name.

During the night, an angel visited the Assyrian encampment and struck down all of the soldiers, totaling more than 185,000 men. The Talmud states that God sent an angel to strike the soldiers down as an example of *middah k’neged middah* (measure for measure) – i.e., *Sancherib* abused and cursed God through an intermediary – so God paid him back using an angelic intermediary. In contrast, it was Pharaoh himself who said, “Who is this God that I should heed His voice?” So, *Hashem* personally took revenge against Pharaoh at the Red Sea – it was God Himself, and not an intermediary, who drowned the Egyptians in the sea.

דף צ"ד: חזקיהו, סנחריב ורבשקה

בימי המלך חזקיהו עלה סנחריב מלך אשור בחיל כבד להילחם בירושלים. חזקיהו ניסה לפיסו באמצעות מתנות ועוד, אך מאומה לא עזר. לפני תחילת הקרב שלח סנחריב את אחד ממשרתיו, רבשקה שמו, לשאת דברים בפני יושבי ירושלים כדי לרפות ידיהם, ובין היתר הוא חרף וגידיף את שם ה'.

בלילה בא מלאך אל מחנה אשור והיכה למות את כל החילים, יותר ממאה שמונים וחמישה אלף. בדף זה בתלמוד נאמר שהקב"ה שלח להכותם באמצעות מלאך מידה כנגד מידה. סנחריב חרף וגידיף באמצעות שליח - הקב"ה גמל לו באמצעות שליח. לעומת זאת, פרעה שאמר בעצמו: “מי ה' אשר אשמע בקולו” - הקב"ה בעצמו נפרע ממנו בים סוף, שכן הקב"ה הוא זה שהטביע את המצרים בים ולא מלאך.

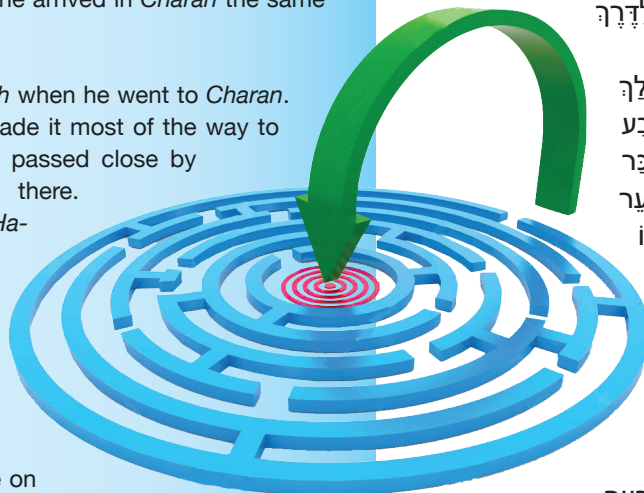
Daf 95: A MIRACULOUS SHORTCUT

דף צ"ה: קפיצת הדרך

On this *daf*, the Talmud tells the stories of three people who experienced *Kefitzat Ha-derech* (miraculous shortening of their expectedly long path): **When Avraham's servant Eliezer** went to *Charan* to find a wife for Yitzchak, he met with *Kefitzat Ha-derech*, after which he arrived in *Charan* the same day he set out on his journey.

Ya'akov also experienced *Kefitzat Ha-derech* when he went to *Charan*. At first, he set out from Be'er Sheva and made it most of the way to *Charan*. Suddenly, he remembered he had passed close by Mount Moriah and regretted not praying there. **Ya'akov** immediately experienced *Kefitzat Ha-derech* and swiftly was transported to Mount Moriah.

The third person who merited *Kefitzat Ha-derech* was **Avishai Ben Seruya**. Once, *Yishbi* (the brother of Goliath) trapped King David, and sought to torture and kill him. *Avishai Ben Seruya* knew this fact and while on his way to save King David, his trip miraculously was shortened and he quickly arrived in the land of the Philistines.

התלמוד בדרך זה מספר על שלושה אנשים שהיתה להם קפיצת הדרך: **כשאליעזר עבד אברהם** הלך לחרן למצוא אישה ליצחק, היתה לו קפיצת הדרך והוא הגיע לחרן בו ביום שיצא לדרך

גם **ליעקב** היתה קפיצת הדרך כשהלך לחרן, בתחילה הוא יצא מבאר שבע והגיע כמעט עד חרן, לפתע הוא נזכר שעבר בדרך סמוך להר המוריה והצטער שהוא לא התפלל שם, מיד קפצה לו הדרך והוא חזר להר המוריה.

האדם השלישי שהיתה לו קפיצת הדרך הוא **אבישי בן צרויה**. פעם אחת נלכד דוד המלך ביד ישבי, אחיו של גלית, וישבי רצה להתעלל בו ולהרוג אותו. הדבר נודע לאבישי בן צרויה ובדרך להציל את דוד היתה לו קפיצת הדרך והוא הגיע במהרה לארץ פלישתים.

D'VAR TORAH: PARASHAT VAYAKHEL

דבר תורה: פרשת ויקהל

When the Torah describes the skills of those who built the *Mishkan* (Tabernacle), it repeatedly refers to them as "*chomei lev*" (wise of heart.) Many interpretations have been offered for this unique concept, which encompasses the combination of cold, analytical intellect with the warmth and emotion emanating from the heart. Rabbi Soloveitchik also offered his own distinctive explanation: he said that the supervisors of the *Mishkan*'s construction possessed a special kind of "mental X-ray" through which they could sense and discern the emotional and internal motivation from which each donor brought their contribution. Their wisdom lay in their ability to recognize who gave their donations wholeheartedly and joyfully, directing those donations toward crafting the holiest vessels in the *Mishkan*, and who gave with reluctance and pain, whose contributions were therefore used for the more external components. **This special wisdom of discerning what was in the heart of each donor is precisely the "wisdom of the heart" that characterized the builders of the *Mishkan*.**

כשהתורה מתארת את כשוריהם של בוני המשכן היא חוזרת על כך שהם היו "חכמי לב" פרושים רבים נתנו למשג המיוחד הזה, הפולל בתוכו את השלוב שבין השכל הקר והאנליטי לבין הרגש והחם המגיעים מן הלב, והרב סולוביצ'יק הסבירו גם כן בדרך מיוחדת משלו. הוא הסביר כי למנהלי הבניה במשכן היתה תכונה מיוחדת של מעין "רנטגן מחשבתית" שאתו יכלו להרגיש ולדעת מאיזה מקום נפשי ופנימי הביא כל אחד מהתורמים למשכן את תרומתו. חכמתם היתה בכך שידעו לזהות מי הביא את התרומה בלב שלם ובשמחה, ואז תרומתו הונה לבנית לכלים הקדושים ביותר במשכן, ומי הביא את התרומה בכאב ובצער ואז השתמשו בתרומתו לצורך החלקים החיצוניים. חכמה מיוחדת זו שידעה לזהות מה בלבו של כל תורם, היא "חכמת הלב" שהיתה לחלק מבוני המשכן.